

Till
Justitiedepartementet
Justitieminister Morgan Johansson
Rosenbad 4, 111 52 Stockholm
Stockholm den 29 september 2017

Övergivna och felparkerade fordon på privat mark

Vi representerar fyra stora organisationer på bostadsmarknaden och inkommer här med en gemensam hemställan om skärpt lagstiftning med anledning av den senaste tidens eskalerande besvär med felparkerade och övergivna fordon i ytterstadsområden.

Bakgrund – lag om rätt att ta fordon i anspråk för det allmännas fodringar

För några år sedan togs det fram en ny lag, lagen (2014:447) om rätt att ta fordon i anspråk för fodringar på vissa skatter och avgifter. Syftet med lagstiftningen var dels att minska restförda fordonsrelaterade skulder till det allmänna och dels att minska incitamenten att använda sig av så kallade fordonsmålvakter. Någon förklaring till varför man undantar privata skulder från lagens tillämpningsområde framgår varken av lagtext eller förarbeten.

Lagen verkar dock ha sitt ursprung i en gemensam arbetsgrupp bestående av tjänstemän från Vägverket och Kronofogdemyndigheten år 2008. Uppdragsbeskrivningen för arbetsgruppen var att ta fram förslag på lösningar till hur man skulle kunna minska antalet obetalda fordonskulder sett ur Vägverkets (numera Transportstyrelsens) och Kronofogdemyndighetens perspektiv.¹

Så som det får förstås är det anledningen till att arbetsgruppen inriktade sig på förslag på åtgärder kopplade till sådana fordonsrelaterade skulder som var av offentligrättslig karaktär. Och denna avgränsning verkar sedan ha följt med genom hela lagstiftningsprocessen.

I remisshanteringen framfördes emellertid kritik mot lagens begränsade tillämpningsområde. Svensk inkasso var kritisk till begränsningen till allmänna fordringar i sitt remissyttrande och Svenska Parkeringsföreningen (Svepark) efterlyste åtgärder som gav motsvarande förändringar för civilrättsliga kontrollavgifter för olovlig parkering på privat mark. Nedan är ett utdrag ur Svensk inkassos remissyttrande.

¹ Arbetet resulterade i Transportstyrelsens och Kronofogdemyndighetens rapport "Förslag till åtgärder för minskning av restförda fordonsrelaterade skulder och för att motverka användningen av bilmålvakter" som överlämnades till Regeringskansliet år 2009.

"[Svensk inkasso] anser att det föreslagna tillämpningsområdet för lagen om ianspråktagande av fordon är alltför snävt satt och med bristfällig motivering. Det framhålls endast kort att ianspråktagande endast bör gälla offentligrättsliga fordringar och inte kontrollavgifter för felparkering på privat mark eller försäkringspremier och avgifter till Trafikförsäkringsföreningen. Någon motivering anges inte. Svensk Inkasso förordar att också sådana avgifter och premier bör omfattas. Det finns inte vare sig principiella eller lagtekniska skäl till varför inte sådana skulder skulle kunna ligga till grund för ianspråktagande. Tvärtom är det med hänsyn till den föreslagna lagstiftningens syfte angeläget att tydliggöra att fordonsrelaterade skulder kan indrivnas genom ianspråktagande oavsett fordringslag."

I lagrådsremissen uttalar regeringen följande.

"Regeringen anser att möjligheten att ta ett fordon i anspråk bör begränsas till nämnda skatter och avgifter av offentligrättslig karaktär. Parkering på privat mark, tomtmark, är en civilrättslig överenskommelse och den som parkerar fel kan åläggas att betala en s.k. kontrollavgift ... Indrivningen av kontrollavgifter till markägare eller av andra fordonsrelaterade skulder, som exempelvis försäkringspremier och avgifter till Trafikförsäkringsföreningen, bör inte omfattas. Det kan dock antas att redan möjligheten att ta fordon i anspråk för vissa skatter och avgifter indirekt får till följd att också andra fordonsrelaterade skulder minskar: dels minskar incitamentet att anlita en fordonsmålsvakt, dels förhindras rent faktiskt ett fortsatt nyttjande av fordonet i vissa fall."

Det framstår således som om regeringen utgått från att lagen skulle ge en positiv smittoeffekt vad gäller övergivna och felparkerade fordon på privat mark. Dessvärre kan vi konstatera att denna effekt uteblivit.

Nulägesbeskrivning

Lagstiftningen som infördes 2014 i syfte att minska restförda fordonsrelaterade skulder till det allmänna och minska incitamenten att använda sig av så kallade fordonsmålsvakter har möjligen minskat problematiken på kommunal mark. Dessvärre kvarstår fordonsproblematiken på privat mark.

I exempelvis Järvastadsdelarna i nordvästra Stockholm upplever flera markägare problem. HSB Stockholm har sett en klar ökning av bilar som parkerar på gårdar och i rabatter sedan lagstiftningen infördes. Även Stockholms hem och Familjebostäder vittnar om problem med bilar. Bolagen har noterat att felparkerade fordon på gårdarna ökar. Parkeringsbolaget i sin tur har svårt att hantera problemet. Det är mängder av fordon som är registrerade på någon annan än de som bor hos den aktuella hyresvärden. Dessutom vittnar bolagen om att deras avskrivna kontrollavgifter uppgår till otroligt höga belopp och att de personer som står som ägare till bilarna inte bor i området. Situationen har inte heller förbättrats genom utökad parkeringsbevakning.

Under perioden maj 2015 till juni 2017 har den gemensamma parkeringsentreprenaden i Järva makulerat i genomsnitt 50 procent av kontrollavgifterna varje månad. Det kan jämföras med motsvarande siffra från Transportstyrelsen 16 procent som inte betalas och lämnas vidare till

Kronofogden. För tomtägarna i Järva är det däremot inte värt att driva frågan vidare till Kronofogden eftersom aktuella bilar har för många obetalda kontrollavgifter och det inte går att beslagta bilarna.

Detta drabbar naturligtvis boende hårdast. För det första blir det svårt att hitta en parkering för de som bor där och deras besökare. Något som framförallt drabbar äldre och rörelsehindrade. För det andra, skapar dessa bilar otrygghet samt att området upplevs som nedgånget och illa omhändertaget. Enligt Polisen förekommer de här bilarna ofta i grövre brott, men också vid smitningar från bensinnota eller trafikolyckor. För det tredje kan fastighetsägaren få stora bekymmer med att soporna inte kan hämtas på grund av fordon som står på otillåtna platser, vilket innebär extra kostnader.

Förslag till utvidgat tillämpningsområde

Mot bakgrund av ovan beskrivna situation hemställer vi att regeringen utvidgar tillämpningsområdet vad gäller lag (2014:447) om rätt att ta fordon i anspråk för fordringar på vissa skatter och avgifter till att omfatta även fordon som står på privat mark. Det finns inga bärande skäl till varför lagen endast ska vara tillämplig på fordon som står på kommunal mark.

Som framgår av den ovan beskrivna bakgrunden till vår hemställan, skapar övergivna fordon och bilvrak en påtaglig otrygghet och olägenhet för boende i området. Avställda fordon utgör dessutom en grogrund för allmänfarliga brott eftersom det kan leda till skadegörelse och bilbränder. För fastighetsbolagen innebär fordonen merkostnader och att det upplevs som om bolagen brister i sin förvaltning.

Vi noterar att det inom civilutskottet förs en diskussion om behovet av en skärpt lagstiftning mot fordonsmålvakter. En utvidgning av lagens tillämpningsområde till privat mark skulle utgöra en viktig del i ett sådant arbete.

Med den lagändring vi föreslår skulle regeringen bidra med ett konkret verktyg för fastighetsägare att mer effektivt kunna jobba med brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder i utsatta ytterstadsområden.

FASTIGHETSÄGARNA

Marie Öhrström
Chefsjurist

SABO

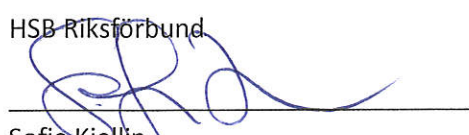
Helena Henriksson
Jurist

HYRESGÄSTFÖRENINGEN

Johan Mirtorp
Förbundsjurist

HSB Riksförbund

Sofie Kjellin
Chefsjurist